

Vieze lucht in gemeente Heusden: je ziet het niet maar merkt het wel

Dit artikel gaat in op de luchtkwaliteit in gemeente Heusden, Nederland en Europa en de uitleg van de belangrijkste stoffen en normen voor gezonde lucht. Dat de rook uit een schoorsteen ongezond is zie je direct. Ook dikke smog is duidelijk waarneembaar. Maar helaas is het zo dat je de meeste luchtvervuiling niet kunt zien. De lucht kan nog zo stralend blauw zijn, het bevat waarschijnlijk veel meer vervuiling dan je vermoedt. Dagelijks adem je zo onopgemerkt ongezonde stoffen in. De oorzaken van luchtvervuiling zijn overigens zeer divers. Het ontstaat door verkeer, intensieve veeteelt, industrie, luchtvaart en scheepvaart. [Vooral houtstook vervuult de lucht in je buurt sterk](#). Luchtvervuiling is een enorm onderschat probleem in Nederland, **het is de derde doodsoorzaak**, na roken en overgewicht. Wonen, werken of naar school gaan in vervuilde lucht heeft hetzelfde effect als het meeroken van sigaretten. Bijna één miljoen mensen in Nederland hebben gezondheidsproblemen door het inademen van vervuilde lucht, oftewel in gemeente Heusden ongeveer 2500 personen. Luchtvervuiling bestaat uit allerlei stoffen. De belangrijkste daarvan zijn fijnstof, stikstofdioxide en ozon. In perioden met veel van deze vervuilende stoffen spreken we van smog.

Fijnstof, Stikstofdioxide, Ozon

Fijnstof is een verzamelnaam voor alle zwevende deeltjes die kleiner zijn dan tien micrometer (PM10, één hoofdhaar is ruim vijf keer dikker!). Fijnstof wordt onderverdeeld in verschillende maten. Hoe kleiner het getal, hoe kleiner de stofdeeltjes en hoe dieper ze in je longen kunnen doordringen en schade kunnen veroorzaken (PM2.5 zijn deeltjes van 2.5 micrometer). Het kleinste fijnstof (ultrafijnstof) komt zelfs in je bloedbaan terecht (PM0.1, kleiner dan 0.1 micrometer) en kan voor hart- en vaatziekten zorgen. Roet en ultrafijnstof zijn het ongezondst. **Stikstofdioxide** (NO₂) is een gas, dat ontstaat bij verbranding, vooral in het verkeer. Te veel stikstofdioxide is schadelijk voor je gezondheid. Kinderen, ouderen en mensen met een longziekte zijn extra gevoelig voor stikstofdioxide. Vervuilende stoffen waaronder stikstofdioxide worden door zonlicht omgezet in **ozon**. Ozonsmog komt vooral voor in de zomer op warme, windstille dagen. Gedurende de dag neemt de hoeveelheid ozon sterk toe.

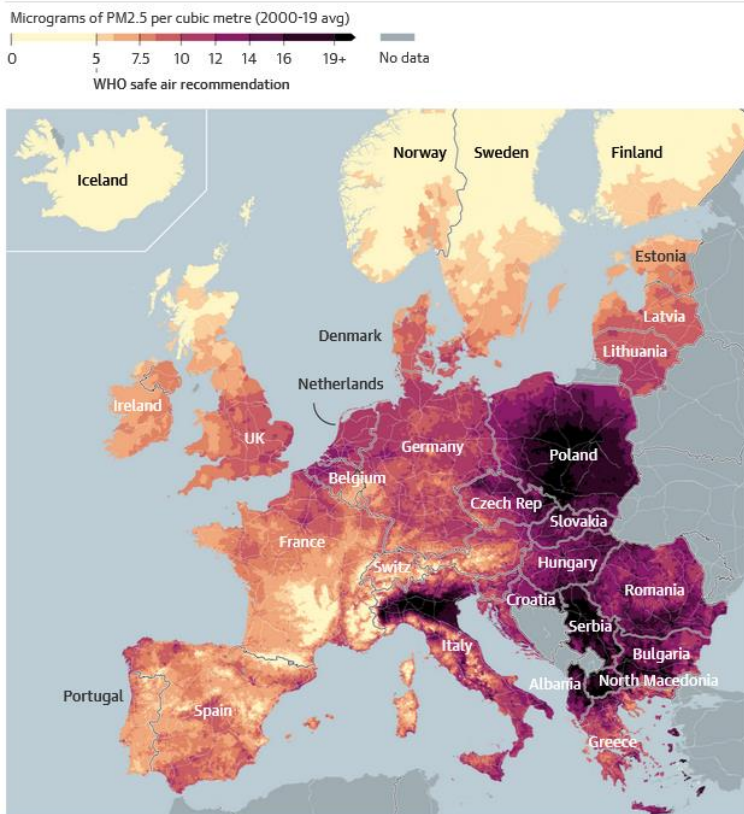
Normen voor gezonde lucht?

De Europese Unie (EU) houdt toezicht op de luchtkwaliteit. Deze normen zijn niet streng genoeg om onze gezondheid te beschermen. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft vastgesteld dat er veel strengere regelgeving nodig is om gezonde lucht te krijgen en in 2021 de normen aangescherpt: 15 µg/m³ PM10 en 5 µg/m³ PM2.5 als bovengrens.

Luchtkwaliteit in Europa, Nederland en gemeente Heusden

Europa wordt geconfronteerd met een "ernstige volksgezondheids crisis", waarbij bijna iedereen op het continent in gebieden met gevaarlijke niveaus van luchtvervuiling leeft, zo blijkt [uit een onderzoek van The Guardian](#). Analyse van gegevens verzameld met behulp

van de allernieuwste methodologie - inclusief gedetailleerde satellietbeelden en metingen van meer dan 1.400 meetstations op de grond - [onthult een somber beeld van vervuilde lucht](#), waarbij **98% van de mensen in gebieden leeft met zeer schadelijke fijnstofvervuiling** die de wereldgezondheidsnorm overtreft. Bijna tweederde woont in gebieden waar de luchtkwaliteit meer dan het dubbele is van de WHO-richtlijnen. Experts zeggen dat PM2.5-vervuiling op het hele continent jaarlijks ongeveer 400.000 doden veroorzaakt. Ze wijzen op een groeiend aantal bewijzen waaruit blijkt dat luchtvervuiling bijna elk orgaan in het lichaam aantast en verband houdt met een groot aantal gezondheidsproblemen, van hart- en longziekten tot kanker en diabetes, depressie en psychische aandoeningen tot cognitieve stoornissen en een laag geboortegewicht.

(Op de kaart hierboven ziet u de PM2.5 uitstoot in Europa, geel is onder de WHO norm, oranje/rood is tot 2 maal boven de norm en licht/donker paars tot 3 maal boven de norm voor gezonde lucht.)

Nederland heeft 2 tot 3 keer meer PM2.5 fijnstof uitstoot dan dat WHO als bovengrens ziet. **Gemeente Heusden** zit in een gebied waar het tot bijna 3 keer de norm overschrijdt. [Heusden doet mee aan het Schone Lucht Akkoord \(SLA\)](#), waarbij pas in 2030 (en zelfs dat staat ter discussie) voldaan moet zijn aan de WHO bovengrens voor gezonde lucht.

(Op de kaart hiernaast is de kleur in licht/donker paars, waarbij Heusden tussen 2 en 3 maal boven de norm zit voor gezonde lucht.)

Houtrook

De uitstoot bijdragen van industrie en verkeer dalen al jaren. Dit is niet zo bij veel andere bronnen, waardoor de verhouding daarvan steeds groter wordt. De grootste bron van emissie en overlast (23%) is houtrook. Die ontstaat bijvoorbeeld door het stoken van een houtkachel, open haard of pelletkachel. Ook de barbecue en vuurkorf en de kleinere biomassacentrales dragen bij. Vooral bij bepaalde weersomstandigheden, zoals mist en windstil weer, is er veel overlast door houtrook. Houtstook is de grootste bron van fijnstof en maatregelen hiertegen (bijv. [uitfaseren van houtstook in woningen](#)) zijn het meest effectief om de blootstelling aan fijnstof en roet te verminderen.

Overlast kunt u melden bij "[Meldpunt Luchtkwaliteit](#)". Daarnaast kunt u meedoen aan het project "[Samen meten in de gemeente Heusden](#)" van de Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden.